

Пантелеймін А.М.

група зМАУП-11

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Головацька Ю.Б.

ВІДТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КОМЕДІЙНИХ СЕРІАЛІВ

Ще з античних часів людей зацікавлювали засоби, за допомогою яких можна було б відволіктися від проблем буденності та задобрити вищі сили. Такі передумови сприяли зародженню комічного, спрямованого на піднесення людини над недосконалостями життя.

Використання засобів комічного є досить важливим як у сучасному повсякденному спілкуванні, так і у літературних творах: сміх і жарти (пустощі, висловлювання чи дії людей заради веселощів) сприяють розвитку почуття гумору, гнучкості мислення, а також допомагають заспокоюватися, уникати перенавантаження, зберігати свіжість ідей, думок.

Специфіку взаємин людини зі світом виражає поняття картини світу, в структурі якої представлений концепт «комічного» як фрагмент концептуальної картини світу та стійке культурно-національне уявлення про явище і ситуації. Концептуальне поняття «комічне», яке існує в області наукового знання, можна представити у вигляді моделі, що включає в себе різні концепти, утворені на основі семантичних полів .

Комічне стосується різних аспектів людського буття, тому дослідження цієї категорії розділилося на декілька категорій: з точки зору філософії, психології, лінгвістики, естетики, соціології, лінгвокультурології, літературознавства, мистецтвознавства. Питання тлумачення поняття комічного є одним з найскладніших і дискусійних у філології.

Комічне – категорія давня, велика і досить суперечлива. . Існує припущення, що слово комізм має грецьке походження (комос), що у перекладі означає «натовп ряджених людей», бо саме такими були учасники свят, влаштованих на честь бога Діоніса. Слово ж комедія витлумачують як «пісні комосу» [1, с. 46]. Давні греки асоціювали комізм із веселими, а інколи навіть і досить жорстокими ігрищами. Із цим поняттям пов'язували карнавальні заходи, у яких усі охочі приймали участь. Культура сміху має бути зобов'язана і грандіозним святковим гулянням сатурналіям, якими давні римляни вшанували бога землеробства Сатурна. Тлумачення поняття комічного є неоднозначним, і наразі не існує єдиної повної класифікації мовних засобів передачі комічного ефекту у художніх творах. У своїй праці «Проблеми комізму і сміху» науковець В. С. Пропп наголошує, що створеному попередниками теоретичному підґрунті комічного властиві недоліки: відсутність розуміння специфіки комічного для його розкриття, відсутність логіки у розмежуванні його різновидів, а також надмірна абстрактність.

Виникнення комічного обумовлено особливістю індивідуального людського сприйняття дійсності і культурним досвідом та умовами існування. У різних народів існують культурні особливості в тому, над чим вони сміються, а що сприймають серйозно. Наявність і виявлення реципієнтами комічної складової повідомлення ґрунтується на поєднанні двох сценаріїв (матриць, фреймів), згідно з бісоціативною теорією А. Кестлера. У результаті переходу від одного сценарію до іншого, хід і патерн (модель) думок

одержувача повідомлення, що містить комічне, змінюються, і, як наслідок, порушується звична схема сприйняття тексту, що призводить до появи комічного ефекту [3, с. 100].

Заслуговує на увагу твердження Ю. Б. Борєва про те, що сміх не завжди виявляє комічне, і це навіть не завжди естетична реакція людини. Смішне ширше комічного. Комічне породжує соціально забарвлений, значущий, натхненний естетичними ідеалами, «світлий», «високий» сміх, що заперечує одні людські якості і суспільні явища та утверджує інші. Учений також переконаний у соціальній природі комічного. Справжнє царство комедії і трагедії – це людина і людське суспільство. Людина не тільки єдине створіння, яке може сміятися, але й єдине створіння, яке здатне викликати дійсно комедійний сміх [2, с. 23 – 28].

Також, слід зазначити, що питання про комізм ситуації, як і про категорію комічного взагалі, безпосередньо пов'язано з національною свідомістю народу, мовою якого написаний оригінал, адже ще Ю. Б. Борєв наголошував на необхідності враховувати при вивченні комічного його національну природу та історичну мінливість [2, с. 60-61].

На наш погляд, найбільш зручною та чіткою базою для нашого дослідження слугуватиме розрізнення основних видів комічного, розроблене науковцем Ю. Б. Борєвим, який виокремлює іронію, гумор, сатиру та сарказм. Гумор – це різновид комічного, пов'язаний із зображенням смішного у житті. Завдяки гумору автор підкреслює недосконалість описаного явища, предмета чи істоти. Це незлий, «беззубий» сміх, що допомагає читачеві більш уважно роздивитися позитивні якості героя літературного твору, відвернувши увагу від деяких його недоліків характеру чи поведінки. Цей вид комічного легко відрізнити від інших – так, іронія міститься у висловлюванні, значення якого не відповідає справжній ситуації, сатира викриває огріхи людей, подій, предметів або явищ, порівнюючи їх з ідеалом, а жорстокий сарказм може викликати у об'єкта критики дуже сильну образу через контраст висловлювання мовця з прихованою думкою. Гумор, вжитий під час змалювання портрету персонажа, робить його образ більш яскравим та цікавим, чим, безсумнівно, приваблює читачів.

Дискурс кінофільмів, згідно словацькому лінгвістові Я. Хованец, може бути концептуалізований як художня, неаутентична, сценічна бесіда між художніми персонажами [5, с. 245]. Посилаючись на театральну комунікацію, дослідник драматичної мови Ж. Чотіа абсолютно точно визначає її двоїсту природу, яка в рівній мірі властива і дискурсу кінофільмів. Так, сценічний діалог відрізняється від живої повсякденної мови, але йому властива якість двоїстості: він не спонтанний, але повинен здаватися таким; він фіксований, але повинен здаватися таким же ефемерним, як і мова, яку він імітує. Ми сприймаємо ілюзію спонтанності, але одночасно усвідомлюємо, що це вдавання [4, с. 21].

Вельми цікавим є той факт, що дискурс кінофільмів схильний проникати в дискурс живої мови. Окремі мовці включають в свої ідіолекти мовні елементи з кінофільмів, використовуючи їх як дотеп, заснований на алюзії. Досить згадати, скільки фраз з фільмів, наприклад, радянського періоду стали крилатими. Дискурс кінофільмів володіє великою кількістю характеристик, притаманних реальній комунікативній взаємодії. Однак можуть бути виділені деякі риси, властиві виключно дискурсу кінофільмів. Вербальні взаємодії між кіногероями можуть відображати характеристики, які зазвичай не зустрічаються в повсякденній мові чи, принаймні, не в такій мірі.

Дискурс кінофільмів являє собою автономну категорію, виробленою складовою якої буде кінодіалог. Володіючи подвійною природою, дискурс кінофільму поєднує набір характеристик, притаманних як живій мові (спонтанність, ефемерна структура, наявність комунікативного наміру), так і сценічному діалогу (статичність, підготовленість, відсутність комунікативного наміру в мовця). При цьому дискурс кінофільму відображає мовні комунікативні зразки сучасного носія мови, будується на принципах і умовах спонтанної комунікації, а також володіє унікальною здатністю проникати в дискурс повсякденної мови. У порівнянні з дискурсом живої мови йому характерна велика чіткість, повнота інформації, що передається, велика ступінь насиченості різними мовними елементами в залежності від жанру фільму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арістотель. Поетика : Мистецтво, 1967. 136 с.
2. Борев Ю. Б. Комічне або про те, як сміх стратить недосконалість світу, очищає і оновлює людину і стверджує радість буття: Мистецтво, 1970. 239 с.
3. Уткіна А.В. Обґрунтування когнітивного підходу до теорії комічного, 2007. с. 93-107.
4. Chovanec J. Humour in quasi-conversations: Constructing fun in online sports journalism. The Pragmatics of Humour across Discourse Domains. London: Routledge & Kegan Paul, 2011. P. 243-264.
5. Chothia J. Forging a Language: A Study of Plays of Eugene O'Neill. Cambridge: Cambridge University Press, 1978. P. 20-38.

Пастернак В. Ю.

група зМAM-11

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ярема О.Б.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕРМІНИ У РІЗНИХ ТИПАХ ДИСКУРСУ

Мова є однією з основних складових людської культури. Кожна мова має свою унікальну структуру та використовує різноманітні терміни для опису різних явищ та процесів. У сучасному світі, де глобалізація відіграє важливу роль, виникає потреба у стандартизації термінології та використанні інтернаціональних термінів, які були б зрозумілі для людей з різних країн та культур.

Один і той самий термін може мати різні значення в різних країнах та культурах, тому важливо вивчати, як використовуються інтернаціональні терміни в різних типах дискурсу, таких як медичний, юридичний, науковий тощо.

Медичний дискурс є одним з найбільш складних типів дискурсу, оскільки має велику кількість спеціалізованих термінів та складну структуру. У медичному дискурсі використовуються інтернаціональні терміни, які є стандартними для медичної спільноти в усьому світі. Одним з прикладів інтернаціональних термінів є *анестезія*. Цей термін використовується в багатьох країнах світу та має одне й те саме значення, а саме - *знеболювання під час операції*. Також в медичному дискурсі широко використовуються